

Chernihiv National University
of Technology (Ukraine)

Academic society of
Michal Baludansky (Slovakia)

Lodz University of Technology
(Poland)

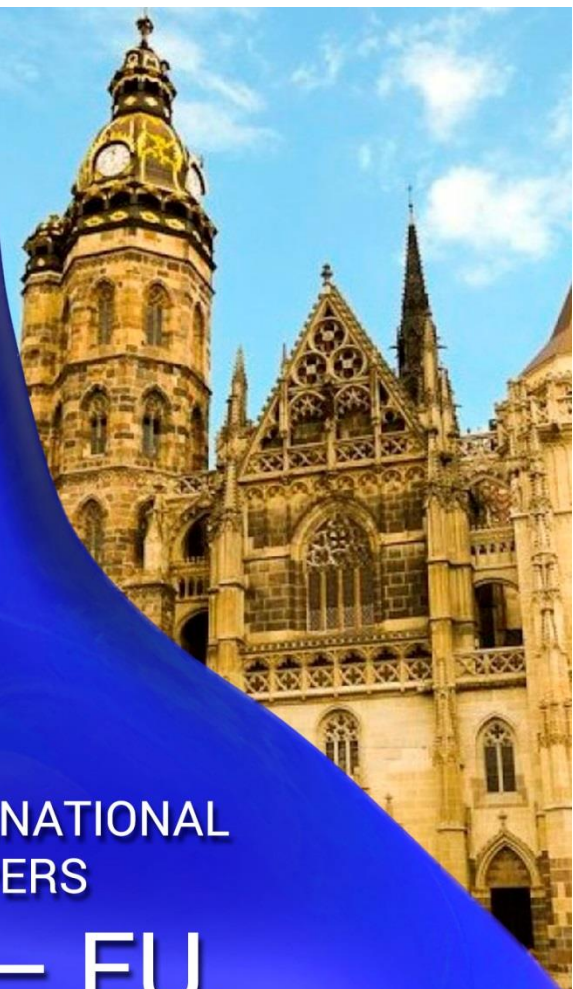
Tsenov Academy of Economics
(Bulgaria)

The University of Tuzla
(Bosnia and Herzegovina)

Technical University of Košice
(Slovakia)

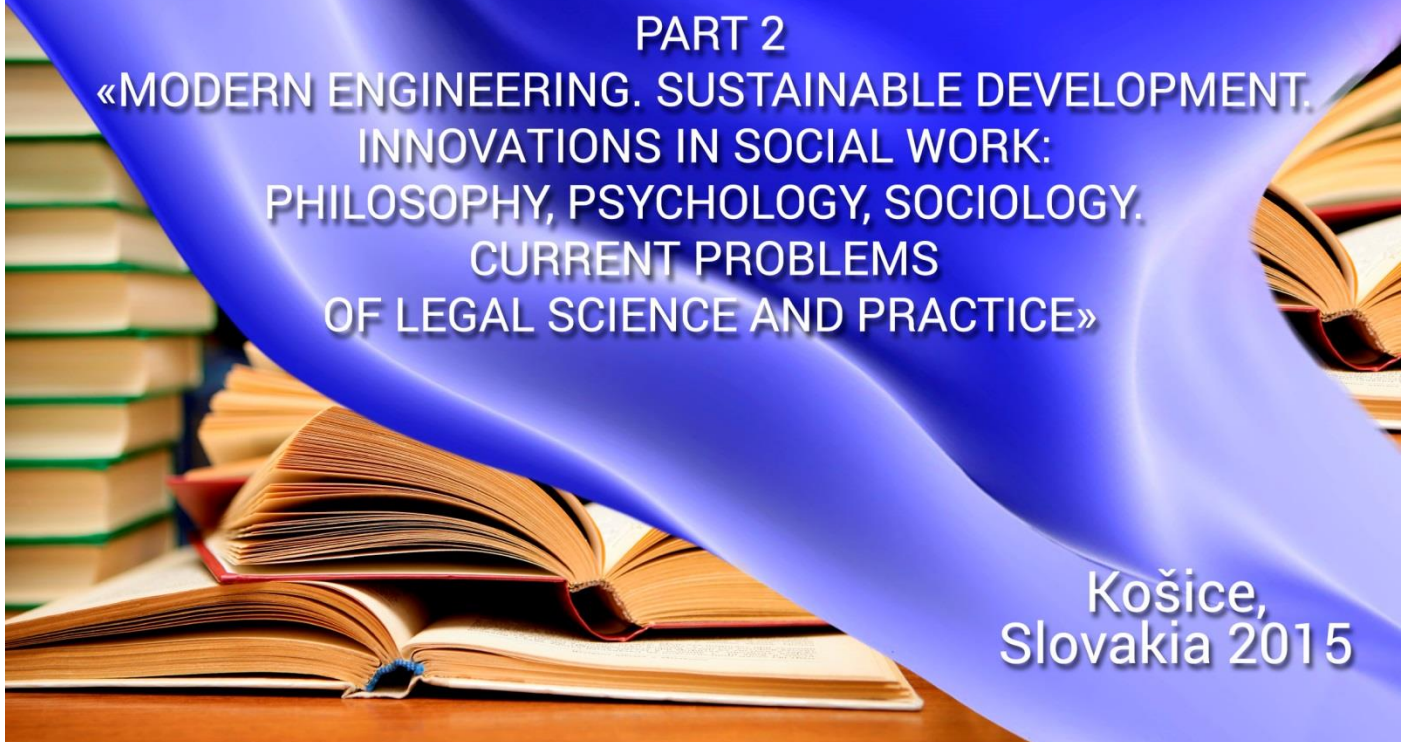
COLLECTION OF INTERNATIONAL
SCIENTIFIC PAPERS

“UKRAINE – EU. MODERN TECHNOLOGY, BUSINESS AND LAW”

PART 2

«MODERN ENGINEERING. SUSTAINABLE DEVELOPMENT.
INNOVATIONS IN SOCIAL WORK:
PHILOSOPHY, PSYCHOLOGY, SOCIOLOGY.
CURRENT PROBLEMS
OF LEGAL SCIENCE AND PRACTICE»

Košice,
Slovakia 2015

Chernihiv National University of Technology (Ukraine)
Academic society of Michal Baludansky (Slovakia)
Technical University of Košice (Slovakia)
Lodz University of Technology (Poland)
Tsenov Academy of Economics (Bulgaria)
University of Tuzla (Bosnia and Herzegovina)

***UKRAINE – EU. MODERN TECHNOLOGY,
BUSINESS AND LAW***

(Košice, Slovakia, March 30 – April 2, 2015)

Collection of international scientific papers

PART 2
MODERN ENGINEERING.
SUSTAINABLE DEVELOPMENT.
INNOVATIONS IN SOCIAL WORK: PHILOSOPHY,
PSYCHOLOGY, SOCIOLOGY.
CURRENT PROBLEMS OF LEGAL SCIENCE
AND PRACTICE

Chernihiv, 2015

UDC 330(477)+330:061.1ЄC(08)
U31

Published by Academic Council Decision of Chernihiv National University of Technology (protocol № 3, March 23, 2015).

Ukraine – EU. Modern technology, business and law : collection of international scientific papers : in 2 parts. Part 2. Modern engineering. Sustainable development. Innovations in social work: philosophy, psychology, sociology. Current problems of legal science and practice. – Chernihiv : CNUT, 2015. – 252 p.

The collection includes abstracts of the First international scientific and practice conference «Ukraine – EU. Modern technology, business and law» (Part 2 «Modern engineering. Sustainable development. Innovations in social work: philosophy, psychology, sociology. Current problems of legal science and practice»).

The actual issues and aspects of collaboration between Ukraine and European Community in the fields of Modern engineering, promotion of sustainable development, theory and practice of social work and law are highlighted. The prospective directions, innovative approaches and modern views on the prospects of the development of engineering, supporting of sustainable development, social work in the aspects of psychology, philosophy and social work as well as theory and practice of legal science are considered.

The publication is oriented on scientists, academicians, postgraduates, students and people who are interested in the prospective collaboration between Ukraine and European Community.

Збірник включає тези доповідей Першої Міжнародної науко-практичної конференції «Ukraine – EU. Modern technology, business and law» (Частина друга. «Modern engineering. Sustainable development. Innovations in social work: philosophy, psychology, sociology. Current problems of legal science and practice»).

Висвітлено актуальні питання та аспекти співпраці між Україною та Європейським Союзом у галузях сучасної інженерії, сприяння сталому розвитку, теорії та практики соціальної роботи і права. Розглянуто пріоритетні напрями, інноваційні підходи та сучасні погляди щодо розвитку інженерії, підтримки сталого розвитку, перспектив розвитку соціальної роботи в аспекті психології, філософії, соціології, а також теорії та практики юридичної науки.

Видання орієнтоване на науковців, викладачів, аспірантів та студентів, а також зацікавлених перспективами співпраці між Україною та Європейським Союзом у пріоритетних напрямках.

UDC 330(477)+330:061.1ЄC(08)

Chief Editor:

Serhiy Shkarlet, Doctor of Economics, Prof.

Deputy Chief Editor:

Oleh Novomlynets, PhD in Technical Sciences, As. Prof.

Editorial Board Members:

Michal Varchola, Doctor of Sciences, Prof.

Miroslav Badida, Doctor of Sciences, Prof.

Olha Rudenko, Doctor of Public Administration, Prof.;

Olena Honta, Doctor of Economics, Prof.;

Liudmyla Ostapenko, PhD in Law Sciences, As. Prof.;

Mykola Strilets, PhD in Public Administration, As. Prof.;

Serhii Tsybulia, PhD in Technical Sciences, As. Prof.

© Chernihiv National University of Technology, 2015

CONTENTS

OPENING SPEECH

Words of welcome to the Conference participants from the Chairman of the Organizing Committee, Rector of Chernihiv National University of Technology

Shkarlet Serhiy UKRAINE - EU: MODERN CHALLENGES	7
MODERN ENGINEERING	
Baláz V. PROPOSAL MODULAR PALLETIZING - ASSEMBLY ROBOTIZED CELLS	9
Bartko L., Badida M., Konkoly J. VYTVORENIE METODIKY MERANIA VYBRANÝCH AKUSTICKÝCH DESKRIPTOROV MERANÝCH POMOCOJ IMPEDANČNEJ TRUBICE	10
Dzuro T., Badida M., Franko Š. USE OF THERMOGRAPHY DIAGNOSTICS IN AUTOMOTIVE INDUSTRY	12
Borošová L., Badida M., Liptai P., Konkoly J. VYUŽITIE SNÍMAČA MICROFLOWN PRI MERANÍ AKUSTICKÝCH VLASTNOSTÍ MATERIÁLOV	15
Đurovsky F., Semjon J., Baláz V., Vagaš M. INNOVATION AND IDEAS AT PRODUCTION SYSTEMS.....	17
Fedorynenko D., Sapon S., Boyko S., Kosmach O. ENERGY EFFICIENCY OF SPINDLE UNITS IN MODERN MANUFACTURE.....	18
Galyga A., Prystupa A. INTEGRATED STATE MODEL OF THE POWER LINE WIRES	20
Hajduk M., Koukolová L. TRENDY VÝVOJA VÝROBY PRIEMYSELNÝCH ROBOTOV.....	23
Hajduk M., Sukop M., Varga J. IMPLEMENTATION OF DC MOTOR CONTROL FOR MOBILE ROBOTICS IN THE EDUCATIONAL PROCESS	25
Varga J. THE PROPOSAL OF ELECTRO-MECHANICAL WALKING MECHANISM	25
Koukolová L., Hajduk M., Sukop M. INTRODUCTION TO THE ROBOTIC REHABILITATION SYSTEMS.....	26
Koukolová L., Sukop M., Jánoš R. THE INTERNAL POSITIONING SYSTEM FOR MOBILE ROBOTICS BASED ON ULTRASOUND	28
Špak M., Varga J., Hajduk M., Sukop M. DICE APPLICATION WITH ROBOT AND ANDROID DEVICE	29
Novomlynets O.O., Oleksiienko S.V., Berezin L.Y., Zavalna I.V. THE INVESTIGATION OF WELDABILITY OF BI2TE3 SEMICONDUCTOR MATERIAL WITH COPPER THROUGH THE NANOPOROUS INTERLAYERS	30
Peresychnyi M.I., Deinychenko L.G. THE TECHNOLOGY OF PANCAKES WITH FUNCTIONAL PURPOSE	32
Jánoš R. DEVELOPMENT TRENDS IN SERVICE ROBOTICS	34
Jánoš R., Sukop M. DESIGN OF MODULAR ROBOTS ON MULTIAGENT PRINCIPLE.....	35
Semjon J. ANALYSIS OF ROTARY POSITIONING UNITS USED IN INDUSTRIAL ROBOTS	36
Shatokhina J., Kovalev A. FEATURES OF CONTROL OF WASTEWATER.....	37
Sukop M. MOBILE ROBOT PROPOSALFOR VERIFYING BEHAVIORCHARACTERISTICS IN SLOW AND FAST MOTION.....	39
Tuleja, P. POUŽITIE PODTLAKU PRI MANIPULAČNÝCH ÚLOHÁCH	40
Vagaš M. SENSORS FOR ROBOTIZED WORKPLACES.....	42
Антонюк Т.О. СУЧАСНІ ТЕХНОЛОГІЇ У ПРОЕКТУВАННІ МУЛЬТИСЕРВІСНИХ МЕРЕЖ.....	43
Болотов М.Г., Гансєв Т.Р., Прибитько І.О., Руденко М.М. ПЕРСПЕКТИВИ ПІДВИЩЕННЯ РІВНЯ ПРОТИКУЛЬНОГО ЗАХИСТУ БРОНЕЖИЛЕТІВ ЯК ВІЙСЬКОВОГО, ТАК І ЦИВІЛЬНОГО ПРИЗНАЧЕННЯ.....	46
Дейниченко Г.В., Золотухіна І.В., Федак Н.В., Федак В.І. ДОСЛІДЖЕННЯ ТЕХНОЛОГІЧНИХ ВЛАСТИВОСТЕЙ УФ-ПОХІДНИХ СКОЛОТИН.....	48
Корнієнко М. В., Корзаченко М. М., Седячко М. С. КОНСТРУКТИВНІ ОСОБЛИВОСТІ ФУНДАМЕНТІВ МАЛОПОВЕРХОВОЇ ЗАБУДОВИ М. ЧЕРНІГОВА ПОЧАТКУ ХХ СТОЛІТТЯ	51
Кривошеєв В.Т., Іванова Є.З., Кукуруза В.Д., Іванова І.М. ПРИ ПОШУКАХ, РОЗВІДЦІ ТА ЕКСПЛУАТАЦІЇ РОДОВИЩ НАФТИ І ГАЗУ	54
Курмакова І.М., Демченко Н.Р., Бондар О.С. МОДЕЛЮВАННЯ ІНГІБОРІВ МІКРОБНОЇ КОРОЗІЇ СТАЛІ ШЛЯХОМ КОМБІНУВАННЯ СТРУКТУРНИХ ФРАГМЕНТІВ У СКЛАДІ ПОЛІЦИКЛІЧНИХ НІТРОГЕНОВМІСНИХ СПОЛУК.....	57
Мельник В.Д. ІНТЕЛЕКТУАЛЬНІ ТЕХНОЛОГІЇ КОНТРОЛЮ ЗНАНЬ В КОМП'ЮТЕРИЗОВАНОМУ НАВЧАННІ.....	59
Мищенко М.В. ДОСЛІДЖЕННЯ ВПЛИВУ ТЕМПЕРАТУРИ НА ПОВЕРХНЮ ФОТОЕЛЕКТРИЧНОГО МОДУЛЯ	63
Скітер І.С., Маргасов Д.В., Плахотіна Т.В. АНАЛІЗ ЕНЕРГОЕФЕКТИВНОСТІ МУНІЦИПАЛЬНИХ ОБ'ЄКТІВ НА ОСНОВІ ІНФОРМАЦІЙНОЇ СИСТЕМИ КОМПЛЕКСНОГО КОГНІТИВНОГО МОДЕЛЮВАННЯ	64
Терлич С.В. ВИКОРИСТАННЯ МОДУЛЬНОЇ ОБУДОВИ ЖИТЛОВИХ ПРИМІЩЕНЬ НА ПЛАВУЧИХ ДОКАХ.....	67

SUSTAINABLE DEVELOPMENT

Shkarlet Serhiy, Remnova Lyudmyla THE POTENTIAL OF UNIVERSITIES IN THE SUSTAINABLE ENTERPRENEURSHIP DEVELOPMENT.....	68
Коженёвски Л.Ф. БЕЗОПАСНОСТЬ ЕВРОПЫ В ПЕРСПЕКТИВЕ ИСТОРИЧЕСКИХ И СОВРЕМЕННЫХ УГРОЗ ПОЛЬШИ, СЛОВАКИИ И УКРАИНЫ.....	71
Андрушкевич Н.В. ОРГАНІЗАЦІЯ ОБЛІКУ ДЛЯ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ ТА СТІЙКОГО РОЗВИТКУ ПІДПРИЄМСТВА.....	74
Бслякова О.В. ПРІОРИТЕТНІ НАПРЯМКИ СТАЛОГО РОЗВИТКУ РЕГІОНІВ УКРАЇНИ.....	77
Вербицька А.В., Новомлинець О.О., Вершняк Г.О. РОЗВИТОК АКАДЕМІЧНОЇ МОБІЛЬНОСТІ СТУДЕНТІВ ЯК СПОСІБ ПОПЕРЕДЖЕННЯ ТОРГІВЛІ ЛЮДЬМИ.....	80
Гур'єв В.І., Мостова М.А. МОДЕЛЮВАННЯ ОЦІНКИ СТАЛОГО РОЗВИТКУ РЕГІОНУ.....	83
Жильцова О.П. ЗНАЧЕННЯ МІЖКУЛЬТУРНОГО ДІАЛОГУ ДЛЯ РОЗВИТКУ РОЗПИСНОЇ ЕМАЛІ.....	85
Іванова Т.В., Євсюкова О.В., Немирівська О.Я., Остапчук Т.М. ДЕРЖАВНЕ УПРАВЛІННЯ СТАЛИМ РОЗВИТКОМ РЕГІОНУ В РАМКАХ ЕКОЛОГО-ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ.....	86
Казакевич О.М. ІСТОРИЧНИЙ ВИМІР ЗАСАД ТА ЦІЛЕЙ ПОЛІТИКИ УКРАЇНИ ЩОДО ВСТУПУ ДО ЄВРОПЕЙСЬКОГО СОЮЗУ.....	89
Коротков В.П. КІБЕРНЕТИЧНИЙ ПІДХІД ДО ЗБЕРЕЖЕННЯ ЗДОРОВ'Я ЛЮДИНИ В ПЕРЕХОДІ УКРАЇНИ НА ПРИНЦИПИ СТАЛОГО РОЗВИТКУ.....	92
Кужель В.В., Атаманчук Ю.М. КОНСОЛІДАЦІЯ ЕКОНОМІЧНИХ ПРИНЦИПІВ СОЦІАЛЬНОЇ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ БІЗНЕСУ В АГРОПРОДОВОЛЬЧІЙ СФЕРІ.....	95
Palašćáková D., Palašćák D. YOUTH UNEMPLOYMENT AS A SOCIAL PROBLEM.....	99
Михайлюк Н.С., Михайлюк І.В. СТАЛИЙ РОЗВИТОК СІЛЬСЬКОГО ГОСПОДАРСТВА УКРАЇНИ.....	101
Мініна О.В., Шадура-Никипорець Н.Т. КОНЦЕПТУАЛЬНА МОДЕЛЬ СТАЛОГО РОЗВИТКУ РЕГІОНУ.....	103
Остряк Т.С. ПРОФЕСІЙНА ВЗАЄМОДІЯ ЯК ФАКТОР СТАЛОГО РОЗВИТКУ СОЦІАЛЬНО-ПЕДАГОГІЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ У ЗАГАЛЬНООСВІТНЬОМУ НАВЧАЛЬНОМУ ЗАКЛАДІ.....	106
Плотнікова М.Ф. АСИМЕТРІЇ ТА ДИСПРОПОРЦІЇ СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНОГО РОЗВИТКУ СІЛЬСЬКИХ ТЕРИТОРІЙ.....	109
Поленкова М.В. АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ СТАЛОГО РОЗВИТКУ СІЛЬСЬКИХ ТЕРИТОРІЙ РЕГІОНУ.....	112
Роговий А.В. ОЦІНКА ЕФЕКТИВНОСТІ ФІНАНСОВОГО УПРАВЛІННЯ АКЦІОНЕРНОГО ТОВАРИСТВА В СУЧАСНИХ УМОВАХ ГОСПОДАРЮВАННЯ.....	115
Самохін М.К. ПРОФІЛАКТИКА ТРАВМУВАННЯ НА ЗАНЯТТЯХ З ФІЗИЧНОГО ВИХОВАННЯ.....	117
Товстоліс А.І. ПРОБЛЕМИ СТАЛОГО РОЗВИТКУ.....	119
Чемисова Б.Г. ОДИН ИЗ МЕТОДИЧЕСКИХ АСПЕКТОВ РАСЧЕТА ПРОФИЛЯ ФАКТОРНОЙ ЗНАЧИМОСТИ ТЕРРИТОРИАЛЬНО-ПРОИЗВОДСТВЕННЫХ ОБРАЗОВАНИЙ.....	122
Чіпко Т.М. ПОЗИТИВНІ І НЕГАТИВНІ НАСЛІДКИ МІЖНАРОДНОЇ ЕКОНОМІЧНОЇ ІНТЕГРАЦІЇ ДЛЯ АПК УКРАЇНИ.....	125
Шишкіна О.В. ІДЕНТИФІКАЦІЯ РИЗИКІВ І ЗАГРОЗ СТІЙКОГО ФУНКЦІОНУВАННЯ І РОЗВИТКУ ПРОМИСЛОВИХ ПІДПРИЄМСТВ.....	128

INNOVATIONS IN SOCIAL WORK: PHILOSOPHY, PSYCHOLOGY, SOCIOLOGY

Kalnytska K. SOCIAL PSYCHOLOGICAL TECHNIQUES IN WORK WITH BATTERED WOMEN AND INTERVENTION STRATEGIES FOR OFFENDERS: EXPERIENCES IN UKRAINE.....	131
Roháčová T. INOVÁCIE VO VZDELÁVANÍ ŠTUDENTOV NEEKONOMICKÝCH SMEROV SO ZAMERANÍM NA ROZVOJ PODNIKATELSKÝCH KOMPETENCIÍ.....	134
Бурківська Л.Ю., Григораш С.М., Гургула О.Б. ВИСВІТЛЕННЯ СОЦІАЛЬНИХ ПРОБЛЕМ В УКРАЇНСЬКИХ РЕГІОНАЛЬНИХ МАС-МЕДІА.....	137
Вихованець З.С. ГУМАНІСТИЧНИЙ ВИМІР ТЕОРІЇ СОЦІАЛЬНОГО ЗАХИСТУ: РЕАЛІЇ УКРАЇНСЬКОГО КОНТЕКСТУ.....	140
Дем'яненко Ю.О. НАРАТІВНИЙ МЕТОД У НЕДИРЕКТИВНОМУ КОНСУЛЬТУВАННІ КРИЗОВИХ КЛІЄНТІВ.....	144
Децюк Т.М. АГЕНЦІЯ СОЦІАЛЬНИХ ПРОЄКТІВ ЯК ФОРМА ПОЗААУДИТОРНОЇ РОБОТИ З МАЙБУТНІМИ ФАХІВЦЯМИ СОЦІАЛЬНОЇ СФЕРИ.....	147
Дмитрук Л.І. УКРАЇНЦІ СЛОВАЧЧИНИ: МІЖКУЛЬТУРНИЙ ДІАЛОГ, ВИРАЖЕНИЙ В НАРОДНОМУ ОДЯЗІ.....	149
Євсюкова А.В. ГРОМАДЯНСЬКА ОСВІТА: МЕТОДОЛОГІЯ ТА ОРГАНІЗАЦІЯ У СВІТЛІ МІЖНАРОДНОГО ДОСВІДУ.....	151
Ємець Н.А. ЄДНІСТЬ ТА СУПЕРЕЧНІСТЬ МЕТАФІЗИЧНОГО ТА СОЦІАЛЬНОГО АСПЕКТІВ ЛЮДСЬКОГО БУТТЯ.....	155
Каблова Т.Б. СОЦІАЛЬНА ОБУМОВЛЕННІСТЬ ІНТЕГРАТИВНИХ ПРОЦЕСІВ У МИСТЕЦТВІ.....	157
Карпова І.Г. ІННОВАЦІЙНІ ТЕХНОЛОГІЇ У ПІДГОТОВЦІ ФАХІВЦІВ СОЦІАЛЬНОЇ СФЕРИ.....	161

Киселиця С.В. ГУМАНІТАРНО-ОСВІТНІ ТЕХНОЛОГІЇ ВИХОВАННЯ МИРОЛЮБНОГО СВІТОВІДНОШЕННЯ.....	164
Крук О.І. РУДИМЕНТИ ТОТАЛІТАРНОГО МИСЛЕННЯ В СУСПІЛЬНІЙ СВІДОМОСТІ СУЧАСНОЇ УКРАЇНИ: ІСТОРИЧНІ ВИТОКИ.....	167
Левківська Г.П., Чернега Н.С. АДАПТАЦІЯ ПЕРШОКУРСНИКІВ ЧЕРЕЗ ЗАЛУЧЕННЯ ДО АКТИВНОЇ ГРОМАДСЬКОЇ РОБОТИ: ВОЛОНТЕРСЬКИЙ РУХ.....	170
Легецька Л.О. ФОРМУВАННЯ ГРОМАДЯНСЬКИХ ЯКОСТЕЙ СТУДЕНТСЬКОЇ МОЛОДІ ЯК СКЛАДОВОЇ ЇХ ЦІННІСНИХ ПРІОРИТЕТІВ.....	172
Лейчук Р.М. ПСИХОЛОГІЧНІ ПРОБЛЕМИ СОЦІАЛЬНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ ДІТЕЙ В СИСТЕМІ ОСВИТИ ..	175
Лескова Л.Ф. СОЦІАЛЬНИЙ МАРКЕТИНГ ЯК СУЧАСНА ТЕХНОЛОГІЯ ОРГАНІЗАЦІЇ ФУНКЦІОНУВАННЯ СОЦІАЛЬНОЇ СФЕРИ СУСПІЛЬСТВА	178
Личковах В.А. АВТОРСЬКА ПРЕЗЕНТАЦІЯ КНИГИ «ГРЕКО-СЛОВ'ЯНСЬКИЙ ДІАЛОГ КУЛЬТУР: СТАТТІ, ЕСЕЇ, АКРОВІРШІ» (ЧЕРНІГІВ, 2014).....	181
Літошенко Ю.В. КОНЦЕПТУАЛЬНІ ЗАСАДИ СОЦІАЛЬНОЇ ІНТЕГРАЦІЇ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДУ	184
Мазур Т.В. ОСОБЛИВОСТІ КОПІНГ-ПОВЕДІНКИ ФАХІВЦІВ СОЦІАЛЬНОЇ СФЕРИ.....	186
Мельник А.І., Мельник О.Є. ФОРМУВАННЯ ІСТОРИЧНОЇ СВІДОМОСТІ МОЛОДІ В УМОВАХ ТРАНСФОРМАЦІЇ УКРАЇНСЬКОГО СУСПІЛЬСТВА	188
Мельничук О.Б. ФОРМУВАННЯ ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОЇ ГОТОВНОСТІ МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ СОЦІАЛЬНОЇ СФЕРИ ДО ІННОВАЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ	191
Миролюк С.В. ЗМІСТ ТА ФОРМА ВИЗНАЧЕННЯ ПОНЯТТЯ СОЦІАЛЬНИЙ ІНТЕЛЕКТ В СУЧАСНІЙ ПСИХОЛОГІЧНІЙ НАУЦІ	192
Озьмінська І.Д. ФІЛОСОФСЬКО--АНТРОПОЛОГІЧНІ ОСНОВИ СТАНОВЛЕННЯ САМОСВІДОМОСТІ ОСОБИСТОСТІ	195
Орешета Ю.В. ЗНАЧЕННЯ ПРОФЕСІЙНОЇ ІДЕНТИФІКАЦІЇ В СИСТЕМІ ПІДГОТОВКИ СТУДЕНТІВ - МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ ІЗ СОЦІАЛЬНОЇ РОБОТИ В УКРАЇНІ.....	198
Ревенок Д.О. РОЗВИТОК СОЦІАЛЬНО-ПСИХОЛОГІЧНОГО КЛІМАТУ ВОЛОНТЕРСЬКОГО ОБ'ЄДНАННЯ ЯК ОСНОВИ ЕФЕКТИВНОСТІ ЙОГО ФУНКЦІОНУВАННЯ.....	202
Сила Т.І. МОЖЛИВОСТІ СОЦІАЛЬНОЇ РОБОТИ У СПРИЯННІ СТАЛОМУ РОЗВИТКУ: ГРОМАДА ЯК ПРОСТІР ПРОФЕСІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ СОЦІАЛЬНИХ ПРАЦІВНИКІВ	204
Скорик Т.В. УНІВЕРСИТЕТ ТРЕТЬОГО ВІКУ: МІЖНАРОДНИЙ ДОСВІД ТА ОСОБЛИВОСТІ РЕАЛІЗАЦІЇ В УКРАЇНІ	207
Страшко І.В. КОНТЕКСТ ПОСТМОДЕРНУ СУЧАСНОЇ ОСВИТИ: РИЗОМА МЕРЕЖЕВОГО ПРОСТОРУ	210
Терещенко-Кайдан Л.В. ІНОВАЦІЙНІ МЕТОДИ РОБОТИ МІЖНАРОДНОГО НАУКОВО-ПРАКТИЧНОГО ПРОЕКТУ “ДІАЛОГ КУЛЬТУР: УКРАЇНА – ГРЕЦІЯ»	214
Тополь О.В. ІГРОМАНІЯ ЯК ФОРМА АДІКТИВНОЇ ПОВЕДІНКИ	217
Усікова Л.С. ЗНАЧЕННЯ ІСИХАСТСЬКОЇ ЖИТТЄСТІЙКОСТІ ДЛЯ СУЧАСНОЇ ГУМАНІТАРНОЇ СИТУАЦІЇ В УКРАЇНІ	220
Файзулліна Г.С. МІФОПОЕТИЧНІ, ЕСТЕТИЧНІ ТА ЕТНОКУЛЬТУРОЛОГІЧНІ ПАРАЛЕЛІ У ТВОРЧОСТІ П. ТИЧІНИ І В. ШЕВЧУКА	224
Федоренко В.М. СОЦІОЛОГІЧНІ ПІДХОДИ ДО ОЦІНЮВАННЯ ПРОФЕСІЙНОЇ І ОСОБИСТІСНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ ФАХІВЦІВ У СУЧАСНИХ УМОВАХ ЕКОНОМІЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ.....	226
Шакун Н.В. МЕТОДОЛОГІЯ СОЦІАЛЬНОГО ПІЗНАННЯ: ПЛЮРАЛІЗМ ІНТЕРПРЕТАЦІЙ	229
Шевченко Г.М. ФІЛОСОФСЬКІ АСПЕКТИ САМОВИЗНАЧЕННЯ ОСОБИСТОСТІ В ПРОЦЕСІ ПРИВЛАСНЮЮЧОЇ ЖИТТЄДІЯЛЬНОСТІ.....	232
Шлапак І.М. ИНФОРМАЦИОННЫЕ И КОММУНИКАТИВНЫЕ ТЕХНОЛОГИИ В ВУЗОВСКОЙ ПРАКТИКЕ ПРЕПОДАВАНИЯ ИНОСТРАННЫХ ЯЗЫКОВ.....	235

CURRENT PROBLEMS OF LEGAL SCIENCE AND PRACTICE

Апанасенко К.І. ПРО АДАПТАЦІЮ УКРАЇНСЬКОГО ЗАКОНОДАВСТВА ДО ЗАКОНОДАВСТВА ЄВРОПЕЙСЬКОГО СОЮЗУ ПРО ЗАГАЛЬНУ БЕЗПЕЧНІСТЬ НЕХАРЧОВОЇ ПРОДУКЦІЇ	238
Берднік І.В. ІСТОРИЧНИЙ АСПЕКТ МІЖНАРОДНОГО СПІВРОБІТНИЦТВА ДЕРЖАВ У БОРОТЬБІ ЗІ ЗЛОЧИННІСТЮ	241
Бошицький Ю.Л. ЩОДО ОПТИМІЗАЦІЇ ПРАВОВОГО РЕГУЛЮВАННЯ ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОЇ ВЛАСНОСТІ В УКРАЇНІ	245
Вереміснюк С.В. ПРАВОВІ ЗАСАДИ ОБМЕЖЕННЯ ДОСТУПУ ДО ЕКОЛОГІЧНОЇ ІНФОРМАЦІЇ	248
Волкова Г.Р. СИСТЕМА НЕДЕРЖАВНОГО ПЕНСІЙНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ В УКРАЇНІ: СУЧАСНИЙ СТАН ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ.....	251
Головко М.Б. ЩОДО ВИЗНАЧЕННЯ СУБ'ЄКТА ВІЙСЬКОВИХ ЗЛОЧИНІВ	254

Головко О.М. ДО ОКРЕМИХ ПИТАНЬ РЕАЛІЗАЦІЇ БЕЗПЕЧНОГО ІНФОРМАЦІЙНОГО СЕРЕДОВИЩА В СУЧАСНОМУ МЕДІАПРОСТОРИ УКРАЇНИ.....	258
Євсюкова О.В. ПРОФЕСІЙНА ДІЯЛЬНІСТЬ ЮРИСТА В КОНТЕКСТІ СОЦІАЛЬНО-ГУМАНІТАРНОГО ПІЗНАННЯ.....	260
Керноз Н.Е. ПРОТИВОРЕЧІЯ ЗАКОНОДАТЕЛЬНОГО ЗАКРЕПЛЕННЯ ЯЗЫКА СУДОПРОИЗВОДСТВА В УКРАЇНЕ	263
Кобзар В.В. РЕАЛІЗАЦІЯ БЛАГОДІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ В УКРАЇНІ: ПРОБЛЕМИ І ПЕРСПЕКТИВИ	266
Коверзнев В.О. ТЕОРЕТИКО-ПРАВОВІ ЗАСАДИ ДІЯЛЬНОСТІ КООПЕРАТИВНИХ ОРГАНІЗАЦІЙ В УКРАЇНІ	269
Козинець І.Г. ФІНАНСОВО-ПРАВОВА ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ У СУЧАСНІЙ УКРАЇНІ	272
Козинець О.Г. ЗАСТОСУВАННЯ ПРИНЦИПУ ПОДІЛУ ВЛАДИ У ПРЕЗИДЕНТСЬКІЙ РЕСПУБЛІЦІ ДОСВІД США	275
Колодій І.М. РАМКОВІ СТАНДАРТИ БЕЗПЕКИ ЯК ГАРАНТІЇ СПРОЩЕННЯ СВІТОВОЇ ТОРГІВЛІ В ДІЯЛЬНОСТІ ВСЕСВІТНЬОЇ МИТНОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ.....	278
Коломієць Н.В. ТЕОРЕТИКО-ПРАВОВИЙ АНАЛІЗ ПОНЯТТЯ «ВИПРАВЛЕННЯ».....	281
Кочина О.С. ПОНЯТТЯ ПОРУШЕННЯ АВТОРСЬКИХ ТА СУМІЖНИХ ПРАВ	282
Лисничка І.П. СЕКРЕТАР СУДОВОГО ЗАСІДАННЯ У СУДОВІЙ СИСТЕМІ УКРАЇНИ.....	285
Литвиненко В.М. БЕЗРОБІТТЯ ЯК ПІДСТАВА ДЛЯ НАДАННЯ СОЦІАЛЬНИХ ПОСЛУГ.....	286
Марущак Н.В. ЩОДО ПИТАННЯ УНІВЕРСАЛЬНОСТІ ПРАВ ЛЮДИНИ.....	288
Марущак О.А. СУДОВО-ЕКОНОМІЧНА ЕКСПЕРТИЗА, ЯК НАЙЕФЕКТИВНІШИЙ ЗАСІБ ВИКОРИСТАННЯ СПЕЦІАЛЬНИХ ЗНАТЬ, ПРИ РОЗСЛІДУВАННІ ЗЛОЧИНІВ У СФЕРІ ОПОДАТКУВАННЯ.....	290
Мекшун А.Д. АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ ТА ПРИНЦИПИ ПРАВОВОЇ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ СОЦІАЛЬНИХ ПРАЦІВНИКІВ.....	292
Ніщима С.О. ПРИНЦИПИ БЮДЖЕТНОГО ПРОЦЕСУ	295
Огородник О.Г. ЛЕГАЛІЗАЦІЯ ПОЗИКОВОЇ ПРАЦІ – ДІЄВИЙ КРОК РЕАЛІЗАЦІЇ ДЕРЖАВНОЇ ПОЛІТИКИ У СФЕРІ ПРАЦЕВЛАШТУВАННЯ НАСЕЛЕННЯ	297
Олефіренко Е.О. ФОРМИ ЗАХИСТУ ШУКАЧІВ ПРИТУЛКУ ЗА ЗАКОНОДАВСТВОМ УКРАЇНИ.....	301
Онищук І.І. МОНІТОРИНГОВА ТЕХНОЛОГІЯ СИСТЕМНОГО АНАЛІЗУ В ПАРЛАМЕНТСЬКІЙ ДІЯЛЬНОСТІ: ЄВРОПЕЙСЬКИЙ ДОСВІД	304
Осипенко І.П. ІННОВАЦІЙНІ ЗАСОБИ ІДЕНТИФІКАЦІЇ ЛЮДИНИ.....	307
Остапенко Л.А. КОНСТИТУЦІЙНЕ РЕГУЛЮВАННЯ СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНОГО ПРАВА НА ОХОРОНУ ЗДОРОВ'Я ТА МЕДИЧНУ ДОПОМОГУ	310
Пузирна Н.С. СТАН НАУКОВОЇ РОЗРОБКИ АДМІНІСТРАТИВНО-ПРАВОВИХ ЗАСАД ДІЯЛЬНОСТІ ОМБУДСМАНА В УКРАЇНІ.....	313
Пузирний В.Ф. СУЧАСНІ ПРОБЛЕМИ АДМІНІСТРАТИВНО-ПРАВОВОГО РЕГУЛЮВАННЯ СЛУЖБОВОЇ ДИСЦИПЛІНИ В ДЕРЖАВНІЙ КРИМІНАЛЬНО-ВИКОНАВЧІЙ СЛУЖБІ УКРАЇНИ.....	315
Рудик В.А. ПРОБЛЕМИ ЗАКОНОДАВСТВА УКРАЇНИ В СФЕРІ СОЦІАЛЬНОГО ЗАХИСТУ В СУЧАСНИХ УМОВАХ.....	318
Савінова В.М. ПРОБЛЕМНІ ПИТАННЯ ВИКОРИСТАННЯ МОДЕЛЬНОГО СТАТУТУ	320
Селецький О.В. СКЛАДЕННЯ ПРИСЯГИ ЯК ОДНА З УМОВ ВИНИКНЕННЯ СЛУЖБОВО-ТРУДОВИХ ВІДНОСИН НА ДИПЛОМАТИЧНІЙ СЛУЖБІ.....	323
Сенченко Н.М. ВСТАНОВЛЕННЯ ІСТИНИ – МЕТА ДОКАЗУВАННЯ.....	326
Сидоренко М.С. ОСОБЛИВОСТІ РЕФОРМУВАННЯ ЮРИДИЧНОЇ ОСВІТИ УКРАЇНИ В КОНТЕКСТІ ЄВРОІНТЕГРАЦІЙНИХ ПРОЦЕСІВ.....	328
Сокол М.Ю. ІДЕНТИФІКАЦІЯ НЕВПІЗНАНИХ ТІЛ ЗАГИБЛИХ У ЗОНІ АТО	330
Сташків Б.І. ДИСКУСІЙНІ ПИТАННЯ ТЕОРІЇ СОЦІАЛЬНИХ РИЗИКІВ У ПРАВІ СОЦІАЛЬНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ.....	332
Susla I.V., Polivanova O.M. THE BASIS FOR LAWFUL SECESSION IN CONTEMPORARY INTERNATIONAL LAW.....	335
Толкач А.М. ЗАРОДЖЕННЯ ТА РОЗВИТОК ЕЛІТАРНИХ ІДЕЙ У СТАРОДАВНЬОМУ КИТАЇ.....	337
Толкач С.М. СІЛЬСЬКИЙ ЗЕЛЕНИЙ ТУРИЗМ В УКРАЇНІ: БУТИ ЧИ НЕ БУТИ?	340
Хименко О.А. ПРОБЛЕМИ ДЕРЖАВНОГО СУВЕРЕНІТЕТУ В СУЧАСНИХ УМОВАХ.....	343
Чічкань М.В. ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ СОЦІАЛЬНОГО ЗАХИСТУ БЕЗДОМНИХ ОСІБ ТА БЕЗПРИТУЛЬНИХ ДІТЕЙ У СУЧАСНІЙ УКРАЇНІ.....	345
Шестақ Л.В. ДО ПИТАННЯ ПРО УДОСКОНАЛЕННЯ ПРОЦЕДУРИ БАНКРУТСТВА БАНКІВ	348

Шишкіна О.В., канд.екон.наук, доцент

Чернігівський національний технологічний університет, Чернігів, Україна

ІДЕНТИФІКАЦІЯ РИЗИКІВ І ЗАГРОЗ СТІЙКОГО ФУНКЦІОНУВАННЯ І РОЗВИТКУ ПРОМИСЛОВИХ ПІДПРИЄМСТВ

Ефективність реалізації тактичних і стратегічних цілей розвитку промислових підприємств залежить від своєчасної ідентифікації, правильної оцінки й нейтралізації ризиків здатних спричинити втрати як прибутку/доходу, так і капіталу.

Ризикований характер всіх операцій промислових підприємств, незалежно від форм власності, відображається не тільки на рівні їх дохідності, конкурентоспроможності та інвестиційної привабливості, а й визначає можливість їх існування. Окреслені аспекти обумовлюють актуальність обраної теми дослідження і доводять їх своєчасність.

Фундаментальні роботи в області управління ризиками представлені роботами таких вітчизняних і іноземних науковців, як: С.І. Анохін, Дж. М. Кейнс, М.Г. Лапуста, А. Маршалл, Ф. Найт, О. Могренштейн, Л.Н. Тепман, К. Редхед, М. Чекулаев та ін.

Наукова і прикладна проблематика управління ризиками промислових підприємств окремих галузей в сучасних умовах господарювання розглядаються іноземними і вітчизняними науковцями, такими як: Н.М. Внукова, П.Г. Грабовий, В.М. Гранатуров, А.Ю. Попова, Г.Б. Клейнер, В.Л. Тамбовцев, М.А. Рогов, Р.А. Фатхутдінов, О.С. Шапкін та ін. Особливості управління ризиками промислових підприємств представлені в роботах: І.А. Бланка, І.Т. Балабанова, Ю. Брігхема, Н.А. Брегіна, О.А. Лобанова, В.П. Савчука, О.В. Чугунова та ін.

Аналіз опублікованих праць іноземних вчених в досліджуваній сфері дозволяє відмітити фундаментальність робіт в області теорії ризику та їх теоретико-прикладний характер, який проявляється у розробці системи і політики управління ризиками та у застосуванні великої кількості різноманітних прийомів і методів управління ними. Незважаючи на значну кількість досліджень в області аналізу ризику та активні пошуки шляхів об'єктивної оцінки величини ризику, проблема ідентифікації ризиків промислових підприємств вивчена недостатньо глибоко. У зв'язку з цим менеджери промислових підприємств позбавлені відповідної методичної бази та інструментарію який дозволяє оперативно ідентифікувати, оцінювати ризики і вибирати способи їх попередження. Недостатня теоретична і практична дослідженість означених питань обумовили актуальність і мету даної наукової роботи.

Ризики виступають невід'ємною частиною господарського механізму промислового підприємства й визначають результати його діяльності, що обумовлює потребу створення системи управління ризиками і розробку зваженої політики управління ризиками, основу яких складає ідентифікація ризиків.

В трактуванні категорії «ідентифікація ризиків» існує багато суперечностей; ряд цих понять носить обмежений характер, що обумовлює необхідність уточнення даного поняття.

Стандартами в сфері ризик-менеджменту (Risk Management Standards) під ідентифікацією ризиків розуміють визначення тих ризиків, які здатні вплинути на реалізацію проекту і його документацію [1,2]. В словнику термінів надзвичайних ситуацій ідентифікація ризику трактується як «визначення відповідності ризику заданих ймовірності, типу, рівню, джерела небезпек і загроз, а також їх наслідків; має на меті формування вихідних положень з аналізу ризиків, на їхню класифікації та ранжирування, за призначенням заходів» [7]. В термінологічному словнику «Страховання і управління ризиками» ідентифікація ризиків розглядається як перший з п'яти основних етапів управління ризиками «мета якого полягає у встановленні потенційних джерел заподіяння шкоди шляхом проведення повного аналізу всіх можливих випадків, які можуть статися в результаті недбалості, недогляду або нещасного випадку» [8].

О.М. Полінський досліджуючи інноваційні ризики, визначив сутність і мету ідентифікації ризику як: «виявлення областей підвищеного ризику для оцінки міри ризику, аналізу прийнятності відповідного рівня ризику для підприємства; розробки при необхідності заходів з попередження або зниження ризику, а у випадку, коли ризикова подія відбулася, вживання заходів максимально можливого відшкодування заподіяного збитку» [6]. І. Белов та О. Ніжнікова доводять, що в результаті ідентифікації «визначаються: ризики та умови ризиків – дії чи оточення проекту, які можуть зробити ризики більш ймовірними, а також тригери або ознаки ризиків, які вказують на те,

що ризик стався або може статися» [5]. О.Є Григор'єва розглядає ідентифікацію ризиків як «процес, що здійснюється насамперед і супроводжує управління проектом до його закінчення. Ідентифікація ризиків визначає, які ризики можуть вплинути на проект, і документує характеристики цих ризиків. Ризики можуть ідентифікуватися за схемою “причини - наслідки” і навпаки» [3].

Як видно з наведеного вище, у даний час не існує єдиного загальноприйнятого визначення поняття «ідентифікація ризиків». Саме тому, проведений автором аналіз наведених та інших трактовок ідентифікації ризиків дозволяє сформулювати таку дефініцію даного поняття.

Ідентифікація ризиків – це виявлення та документування усіх видів можливих ризиків, що загрожують підприємству, пов'язаних з кожною конкретною операцією і діяльністю підприємства в цілому. В процесі ідентифікації ризиків відбувається: виявлення факторів ризику обумовлених зовнішнім і внутрішнім середовищем; визначення ступеня керованості ризиками; формування портфеля фінансових ризиків, пов'язаних з операційною, фінансовою та інвестиційною діяльністю підприємства. Фактори ризику – це будь-які причини, що зумовлюють виникнення та прояву тих або інших видів ризику. В економічній літературі існують численні підходи до класифікації факторів ризику, але єдина система їх класифікації – відсутня. Це пояснюється численними загрозами здатними спричинити появу ризику в діяльності промислового підприємства які досить важко виявити, систематизувати та оцінити з точки зору можливих втрат.

В структурі факторів ризику можна виділити внутрішні (несистематичні) та зовнішні (систематичні). Зовнішні – незалежні від діяльності підприємства; зумовлені загальноекономічними та ринковими чинниками які підприємство не може самостійно змінювати, але повинно враховувати при розробці тактичних і стратегічних цілей і програм розвитку. До таких факторів можна віднести: циклічність економічного розвитку (спад, депресія); зміну макроекономічних умов інвестування; непрогнозоване коливання кон'юнктури фінансового ринку; падіння обсягів виробництва в країні; нестабільність політико-правових умов ведення бізнесу; недосконалість податкового законодавства; зростання темпів інфляції; уповільнення платіжного обороту тощо.

Внутрішні фактори ризику обумовлені видами діяльності підприємства та його специфікою. З огляду на це, всю сукупність внутрішніх факторів ризиків доцільно поділити на: загальні (пов'язані з операційною, інвестиційною та фінансовою діяльністю; з виробничим, інноваційним, інвестиційним транспортним, кадровим потенціалом; з некваліфікованим фінансовим менеджментом, неефективною структурою активів і капіталу тощо) та специфічні (обумовлені галузевими, територіальними особливостями функціонування підприємства, форс-мажорними обставинами, помилковістю прийняття рішень, економічними порушеннями і злочинами тощо).

Оскільки діяльність промислових підприємств відбувається в умовах ризику і невизначеності оточуючого середовища, в структурі методів ідентифікації домінуючу роль відіграють експертні методи. Незважаючи на існування значного різноманіття експертних методів, основні з яких наведені в таблиці 1, та властиві кожному з них переваги і недоліки, доцільно відмітити єдину спільну рису – в результаті роботи експертна група повинна чітко сформулювати перелік найбільш важливих для підприємства ризиків і загроз.

Окрім експертних, в процесі ідентифікації ризиків застосовують аналогові методи, які використовують нагромаджені знання і плани по мінімізації загроз і управлінню ризиками інших аналогічних суб'єктів економіки. Безумовними перевагами аналогових методів є можливість використання минулого досвіду для попередження подібних проблем в майбутньому. Недоліками є можливість отримання некоректних аналогій і значні часові витрати.

Вибір методів ідентифікації ризиків залежить від рішення фінансового менеджера, при цьому можливо обирати як окремі методи, так і комбінувати їх.

Застосування означених методів вимагає залучення кваліфікованих спеціалістів. При цьому результативність залучення спеціалістів і формування експертних груп залежить від повноти, достовірності й актуальності оперативно-тактичної і стратегічної інформації та відомостей про незмінні або малозмінювані об'єкти. Ці групи інформації з часом втрачають свою актуальність, але динаміка втрат суттєво відрізняється. Так, за оцінками експертів, втрати актуальності оперативно-тактичної інформації (коливання валютного курсу, зміна пропозицій партнерів, рішення короткострокових цілей і задач) досягає 10 % на день; стратегічної (політика і стратегія розвитку

підприємства тощо) становить близько 10 % на місяць; інформації щодо незмінних і мало змінних об'єктах (виробнича інфраструктура, транспортна мережа, природні ресурси) – 15 % на рік [4].

Ідентифіковані ризики доцільно систематизувати за допомогою картографування, яке дозволяє розташувати по пріоритетах і оцінити кількісно ризики промислового підприємства. Карта ризику є графічним і, одночасно, текстовим описом обмеженого числа ризиків підприємства, в якому за допомогою градації ризику за силою впливу (рівнем значимості) та частотою його виникнення (ймовірністю) визначається межа терпимості, яка відділяє некеровані ризики від керованих, визначаються суттєві, граничні, критичні та катастрофічні ризики. При розробці стратегії розвитку підприємства, наприклад, за виявленими некерованими ризиками, до прийняття даної стратегії потрібно зрозуміти, як зменшити або передати такі ризики, що дозволить знизити фінансові втрати і підвищити результативні показники діяльності суб'єкта підприємництва. Побудова ефективної системи управління ризиками, яка базується на ідентифікації, оцінці, документуванні і нейтралізації ризиків дозволить обмежити їх вплив на ефективність функціонування і розвиток підприємства.

Таблиця 1

Експертні методи ідентифікації ризиків і загроз [1, 2, 4, 9].

Методи	Сутність методу	Переваги	Недоліки
Метод «мозкового штурму»	Метод спирається на генерування експертною групою будь-яких ідей які фіксуються, структуруються, оцінюються.	Ретельний розгляд кожної ідеї; швидкість отримання результату. неупередженість оцінки.	Труднощі оцінки пов'язані з незліченою кількістю ідей, що потребують структурування і оцінки.
Метод карток Кроуфорда	Метод ґрунтується на визначенні кожним учасником експертної групи (7-10 осіб) найбільш важливого, ризику (загрози) з коротким коментарем, з подальшим групуванням ризиків за ступенем важливості і проведенням спільного аналізу всіх виділених ризиків. При цьому пропозиції від кожного експерта висувуються анонімно, а остаточне рішення вважається груповим.	Анонімність методу, який дозволяє ідентифікувати і ранжувати ризики в порядку їх важливості.	Результативність методу (висока ймовірність ідентифікації більшості значущих ризиків) залежить від грамотного підбору експертів; незначна ступінь взаємодії експертів.
Метод Дельфі	Метод базується на численних анонімних групових інтер'ю, які дозволяють врахувати незалежну точку зору всіх експертів шляхом послідовного об'єднання ідей, узгодження висновків і пропозицій.	Дозволяє неодноразово аналізувати і систематизувати ризики, відсуваючи незначні і малоймовірні на другий план.	Метод є витратним за часом, оскільки виконується в кілька операцій; керівник має найвищий рівень завантаження.
Метод номінальної групи	Метод полягає у виявленні і співставленні анонімно висунутих ідей. Всі ідеї є автономними, а прийняті рішення – груповими.	Дозволяє визначити і неупереджено порівняти індивідуальні ідеї.	Результативність методу залежить від професіоналізму залучених експертів.
Метод контрольних списків	Сутність методу проявляється у наданні послідовних відповідей на певний список питань, що стосуються сформульованих експертами проблем функціонування і розвитку промислових підприємств. Контрольні питання в списку складаються на основі досвіду вирішення подібних завдань.	Метод є конкретним і упорядкованим, легким у використанні. А спеціально підібрані питання вимагають таких відповідей, які дозволяють краще усвідомити проблему та умови її вирішення.	Контрольні питання "підказують" можливі шляхи вирішення, допомагають долати психологічну інерцію, що може мати негативні наслідки з причин упередженості експертів.

Відсутність на цей час єдиного загальноприйнятого визначення поняття «ідентифікація ризиків» унеможливило ефективність системи управління ризиками, оскільки саме ідентифікація є основою побудови зваженої системи управління ризиками і розробки політики управління ризиками. В процесі ідентифікації ризиків необхідно враховувати загальні і специфічні фактори, що дозволить обрати ефективний метод або сукупність методів ідентифікації ризиків.

Недосконалість теоретико-методичних рекомендацій з ідентифікації і оцінки ризиків не дозволяє остаточно оцінити наслідки впливу ризиків і загроз на результативність функціонування і розвитку промислового підприємства, що стане подальшим предметом наукових досліджень.

Список використаних джерел

1. AIRMIC, ALARM, IRM: Стандарти управління ризиками. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.ferma.eu/app/uploads/2011/11/a-risk-management-standard-russian-version.pdf>
2. Risk management standards of The Institute of Risk Management [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://www.theirm.org/knowledge-and-resources/risk-management-standards/>
3. Григор'єва О.Є. Проблеми ризиків, що виникають під час реалізації інноваційних проєктів, та методи їхнього кількісного вимірювання / О.Є. Григор'єва / [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.google.com.ua/url?sa=t&rct=j&q=&esrc=s&source=web&cd/>
4. Димитров И. Л. Идентификация рисков как инструмент повышения эффективности инновационной деятельности [Текст] / И. Л. Димитров // Молодой ученый. — 2013. — №2. — С. 113-116.
5. И. Белов, Е. Нижникова Как управлять рисками в ИТ-проекте. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.osp.ru/cio/2010/07/13003350/>

6. Полінський О. М. Ідентифікація та оцінка економічних ризиків інноваційної діяльності в машинобудуванні / О. М. Полінський // Регіональна економіка . – 2011. – № 3. – С. 80-88. – Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/j-pdf/regek_2011_3_10.pdf
7. Словарь терминов чрезвычайных ситуаций. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://enc-dic.com/mchs/>
8. Страхование и управление риском. Терминологический словарь. [Електронний ресурс]. Режим доступу: http://insurance_risk_management.academic.ru
9. Шишкіна О.В. Ідентифікація ризиків і загроз фінансово-економічній безпеці промислових підприємств / О.В. Шишкіна // Матеріали міжнар. наук.-практ. Інтернет-конф. 6-7 грудня 2012р. Ч.2. – Тернопіль: Крок, 2012. – С.217 – 219.

НАУКОВЕ ВИДАННЯ

УКРАЇНА-ЄС. СУЧАСНІ ТЕХНОЛОГІЇ, ЕКОНОМІКА ТА ПРАВО
(Кошице, Словаччина, 30 березня – 2 квітня 2015)

Збірник міжнародних наукових праць

Частина 2

**СУЧАСНА ІНЖЕНЕРІЯ. СТАЛИЙ РОЗВИТОК.
ІННОВАЦІЇ В СОЦІАЛЬНІЙ РОБОТІ:
ФІЛОСОФІЯ, ПСИХОЛОГІЯ, СОЦІОЛОГІЯ.
СУЧАСНІ ПРОБЛЕМИ ЮРИДИЧНОЇ НАУКИ ТА ПРАКТИКИ**

UKRAINE – EU. MODERN TECHNOLOGY, BUSINESS AND LAW
(Košice, Slovakia, March 30 – April 2, 2015)

Collection of international scientific papers

PART 2

**MODERN ENGINEERING.
SUSTAINABLE DEVELOPMENT.
INNOVATIONS IN SOCIAL WORK:
PHILOSOPHY, PSYCHOLOGY, SOCIOLOGY.
CURRENT PROBLEMS OF LEGAL SCIENCE AND PRACTICE**

Головний редактор
Відповідальний за випуск
Комп'ютерна верстка і макетування

Сергій Шкарлет
Олег Новомлинець
Анна Вербицька
Володимир Олефіренко

Підп. до друку 24.03.2015. Формат 60x84/8. Друк різнографія.
Гарнітура Times New Roman. Ум. друк. арк. – 40,92.
Тираж 145 пр. Замовлення № 254/15.

Редакційно-видавничий відділ Чернігівського національного технологічного університету
14027, Україна, м. Чернігів, вул. Шевченка, 95.
Свідоцтво про внесення суб'єкта видавничої справи до Державного реєстру видавців,
виготівників і розповсюджувачів видавничої продукції
серія ДК № 4802 від 01.12.2014 р.